WALES AUDIT OFFICE
SWYDDFA ARCHWILIO CYMRU

Wales Audit Office / Swyddfa Archwilio Cymru

24 Cathedral Road / Heol y Gadeirlan
Cardiff / Caerdydd
CF11 9LJ
Tel / Ffôn: 029 20 320500
Fax / Ffacs: 029 20 320600
Email / Ebost: wales@wao.gov.uk
www.wao.gov.uk

Mr S Smith
Prif Swyddog Tân
Pencadlys Awdurdod Tân ac Achub
Gogledd Cymru
Ffordd Salesbury,
Parc Busnes Llanelwy,
Llanelwy,
Sir Ddinbych.
LL17 0JJ

Dyddiad	8 Gorffennaf 2011
Ein cyfeirnod	348A2011
Eich cyfeirnod	
Rhif Ffôn	07970 246775
E-bost	Lisa.williams@wao.gov.uk
Tudalen	**1** o **7**

Annwyl Mr Smith

Asesiad Gwella: Yn cynnwys Diweddariad o ran yr Asesiad Corfforaethol

Fel yr eglurais yn fy llythyr ymgynghori ar Asesiad Gwella eleni rwyf yn cyflawni fy nghyfrifoldebau o dan adran 19 o Fesur Llywodraeth Leol (2009) yn y llythyr hwn i'r Awdurdod. Fel sy'n ofynnol, caiff y llythyr hwn ei anfon at Weinidogion Cymru hefyd.

Yn ystod y flwyddyn drosiannol rhoddwyd blaenoriaeth i sefydlu llinell sylfaen gyffredinol a oedd yn cynnwys barn arolygiaethau a rheoleiddwyr eraill, ac y gallem ei defnyddio i asesu trefniadau gwella mewn modd mwy cywir a chymesur ar gyfer y blynyddoedd i ddod. Ar ôl sefydlu'r llinell sylfaen honno, ni fydd angen asesiad cynhwysfawr yn y rhan fwyaf o awdurdodau mewn unrhyw flwyddyn benodol. Eleni, mae fy llythyr yn crynhoi:

- cydymffurfiaeth yr Awdurdod â'i rwymedigaethau statudol i wneud trefniadau i sicrhau gwelliant parhaus;
- cynnydd yr Awdurdod mewn perthynas â meysydd i'w gwella ac argymhellion a nodwyd yn asesiad 2010;
- sylwebaeth fer ar unrhyw faterion perthnasol a all fod wedi dod i'r amlwg ers fy adroddiad diwethaf, gan gynnwys sylwadau ar sut y mae'r Awdurdod yn mynd i'r afael â heriau ariannol; a
- diweddariadau i'r cynllun gwaith a'r amserlen ar gyfer cyflawni fy ngwaith ar yr Asesiad Gwella.

Trefniadau'r Awdurdod i sicrhau gwelliant parhaus

Mae arweinwyr yr Awdurdod yn parhau i lywio newid a mynd i'r afael â'r meysydd i'w gwella a nodwyd yn adroddiad yr Asesiad Corfforaethol ym mis Gorffennaf 2010. Dylai'r blaenoriaethau ar gyfer y cyfnod sydd i ddod barhau i gynnwys datblygu datrysiadau TGCh priodol i gefnogi'r broses o wneud penderfyniadau a sicrhau bod amcanion gwella yn fesuradwy ac y cyflwynir adroddiadau arnynt.

Mae amcanion gwella'r Awdurdod a'r cynllun gwella (sef 'Cynllun Gwella a Lleihau Risg Cyfunol 2009-2012') yn bodloni gofynion y Mesur Llywodraeth Leol (2009) a'r canllawiau a gyhoeddwyd gan Lywodraeth Cymru.

Diwygiwyd y trefniadau cynllunio busnes ar gyfer 2011-12 ac maent yn canolbwyntio ar ganlyniadau. Mae'r Awdurdod wrthi'n datblygu'r mesurau a'r prosesau a ddefnyddir ganddo i fonitro Amcanion Gwella 2011-12 a chyflwyno adroddiadau ar sut y'u cyflawnir. Wrth wneud hynny mae angen i'r Awdurdod sicrhau bod yr amcanion gwella yn fesuradwy ac y cyflwynir adroddiadau arnynt fel bod gan y cyhoedd ddealltwriaeth glir o'r hyn a olygant a pha mor dda y mae'r Awdurdod yn eu cyflawni.

Rwy'n fodlon bod yr Awdurdod yn cyflawni ei ddyletswyddau o dan Fesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2009, a bod yr Awdurdod yn debygol o gydymffurfio â'i ofynion yn ystod y flwyddyn ariannol hon. Deuthum i'r casgliad hwn am fod fy ngwaith archwilio ac asesu, hyd yma, wedi canfod y canlynol:

- gwneir cynnydd da yn y meysydd i'w gwella a nodwyd yn fy asesiad corfforaethol yn 2010; ac
- mae gan yr Awdurdod ddull cadarn o nodi'r hyn y mae angen iddo ei wneud i ymdopi o fewn y cyfyngiadau ariannol hysbys a bydd mewn sefyllfa well i fynd i'r afael â'i heriau ariannol ar ôl iddo ddatblygu'r trefniadau cynllunio ariannol tymor canolig ymhellach.

Cynnydd yn y meysydd i'w gwella a nodwyd yn asesiad 2010

Nododd yr Asesiad Corfforaethol Rhagarweiniol, a gyhoeddwyd ym mis Awst 2010, fod arweinyddiaeth sefydlog a gwelliannau i lywodraethu corfforaethol yn debygol o gefnogi gwelliant yn y dyfodol. Canfu'r adroddiad nifer o feysydd i'w gwella a nododd hefyd un maes lle y byddem yn gwneud rhagor o waith. Caiff cynnydd mewn perthynas â'r materion hyn ei grynhoi isod a'i ddisgrifio'n fanylach yn Atodiad 1.

- mae gwaith y Clerc a Swyddog Cyswllt yr Aelodau yn sicrhau nad oes unrhyw ddyblygu rhwng y Pwyllgor Archwilio a'r Panel Gweithredol;
- mae trefniadau cofnodi gwell ar gyfer y System Cofnodi Digwyddiadau (IRS) a'r System Rheoli Cofnodion (RMS) yn golygu bod ystod ehangach o ddata ar gael i reolwyr;

- mae'r Awdurdod wedi adolygu'r prosesau busnes sydd eu hangen arno i helpu i gyflawni prosiectau yn llwyddiannus a gwnaeth nifer o welliannau yn cynnwys strwythur sefydliadol diwygiedig o fis Ebrill 2011; ac
- mae Gweithgor Lleihau Risg yr Awdurdod yn datblygu strategaeth ariannol tymor canolig fwy ffurfiol y rhagwelir y bydd ar gael yn yr hydref.

Materion sy'n dod i'r amlwg

Y llynedd daeth nifer o feysydd cyffredin i'w gwella ymhellach i'r amlwg o ganlyniad i fy asesiadau gwella ar draws y maes llywodraeth leol. Caiff canfyddiadau am gynnydd yr Awdurdod yn rhai o'r meysydd hyn eu crynhoi isod a rhoddir rhagor o fanylion ar wahân mewn diweddariadau interim lle y bo'n briodol.

Rydym wrthi'n cynnal adolygiad o ba mor dda y mae'r Awdurdod yn defnyddio TGCh (Technoleg a Gwybodaeth) i'w helpu i wella. Byddwn yn darparu rhagor o wybodaeth mewn diweddariad interim a hefyd yn ein Hadroddiad Gwella Blynyddol yn ddiweddarach yn y flwyddyn.

Rydym yn bwriadu cynnal adolygiad byr o sut y mae gweithgareddau rheoli pobl yn cefnogi gwelliant yn ddiweddarach yn y flwyddyn.

Mae gan yr Awdurdod ddull cadarn o nodi'r hyn y mae angen iddo ei wneud i ymdopi o fewn y cyfyngiadau ariannol hysbys a bydd mewn sefyllfa well i fynd i'r afael â'i heriau ariannol ar ôl iddo ddatblygu'r trefniadau cynllunio ariannol tymor canolig ymhellach.

Er nad oes gan yr Awdurdod gynllun ariannol tymor canolig ffurfiol roedd ganddo drefniadau ar waith i ragweld y gofynion cyllidebol ar gyfer y cyfnod o dair blynedd sy'n dechrau yn 2011-12. Mae'r Awdurdod yn cydnabod yr angen i ddatblygu trefniadau cynllunio tymor hwy, sy'n fwy ffurfiol. Mae'r Gweithgor Lleihau Risg yn datblygu strategaeth ariannol tymor canolig y mae'n gobeithio ei chyflwyno i'r Awdurdod Tân i'w mabwysiadu yn hydref 2011.

Cynigion pellach ar gyfer gwella/argymhellion

Nid yw'r llythyr hwn yn awgrymu unrhyw gynigion newydd ar gyfer gwella. Byddwn yn parhau i fonitro a chyflwyno adroddiadau ar gynnydd yr Awdurdod wrth weithredu'r cynigion a nodwyd yn ein Hadroddiad Gwella Blynyddol diwethaf.

Diweddariadau i'r cynllun gwaith a'r amserlen

Bydd tîm yr Asesiad Gwella yn sicrhau bod yr Awdurdod yn cael y wybodaeth ddiweddaraf am y trefniadau manwl ar gyfer cyflwyno'r Adroddiad Gwella Blynyddol nesaf. Mae'r cynllun gwaith a'r amserlen a gaiff eu diweddaru'n rheolaidd yn rhoi rhagor o fanylion am sut rydym yn bwriadu targedu adnoddau yn ystod yr asesiad eleni ac yn benodol sut y byddwn yn ychwanegu gwerth

drwy ganolbwyntio ar feysydd neu wasanaethau a nodwyd ar y cyd. Yn ystod y flwyddyn interim hon, rydym yn bwriadu hwyluso gweithdy i helpu'r Awdurdod i ddatblygu ei ddull o fesur ei gynnydd wrth gyflawni ei amcanion gwella ar gyfer 2012-13. Mae'n debygol y bydd rhai newidiadau deddfwriaethol i'r broses gynllunio bresennol ar gyfer lleihau risgiau, a phan gyhoeddir y newidiadau, byddwn yn ceisio cefnogi'r Awdurdod drwy gynnal adolygiad o'r trefniadau i ymgysylltu â'r cyhoedd. Rydym hefyd yn bwriadu cynnal adolygiad byr o sut y mae gweithgareddau rheoli pobl yn cefnogi gwelliant yn ddiweddarach yn y flwyddyn.

Mae'r cynllun gwaith a'r amserlen yn ystyried fy ymateb i'r ymgynghoriad ar fy nghynigion ar gyfer gwaith archwilio perfformiad 2011-12. Byddaf hefyd yn gofyn i Dîm yr Asesiad Gwella ystyried faint y gallwn ddibynnu ar y prosesau hunanasesu (gan gynnwys y Datganiad Llywodraethu Blynyddol a'r Adroddiad Asesiad Cymheiriaid Blynyddol). Byddaf yn gwneud sylwadau ar y mater hwn yn yr Adroddiad Gwella Blynyddol.

Rwyf yn ddiolchgar i'r Awdurdod am y ffordd y mae wedi helpu i hwyluso ein gwaith a gobeithiaf weld trefniadau hyd yn oed mwy effeithiol ac effeithlon yn datblygu dros amser. Rwyf yn parhau i fod yn ymrwymedig i ddarparu lefelau priodol o sicrwydd cyhoeddus gan eich helpu ar yr un pryd i liniaru'r risgiau anochel i wasanaethau ac atebolrwydd sy'n deillio o leihad mewn adnoddau a newidiadau o ganlyniad i hynny.

Yn gywir

HUW VAUGHAN THOMAS

ARCHWILYDD CYFFREDINOL CYMRU

Cc i: Carl Sargeant, Gweinidog Llywodraeth Leol a Chymunedau

Cynghorydd Frobisher, Cadeirydd, Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru

Lisa Williams, Swyddog Arweiniol yr Asesiad Gwella, Swyddfa Archwilio Cymru

Jackie Joyce, Cydgysylltydd yr Asesiad Gwella, Swyddfa Archwilio Cymru

Atodiad 1

Gwybodaeth ychwanegol am y cynnydd ar y cynigion a wnaed yn Asesiad Corfforaethol Rhagarweiniol Gorffennaf 2010

Cynigion ar gyfer gwella	Cynnydd
1. Mynd i'r afael â'r ffaith bod y Panel Gweithredol a'r Pwyllgor Archwilio o bosibl yn dyblygu rolau wrth fonitro gwybodaeth am berfformiad, er mwyn osgoi unrhyw ddryswch neu ddyblygu diangen.	Rheolir gwaith y Pwyllgor Archwilio a'r Panel Gweithredol gan y Clerc a Swyddog Cyswllt yr Aelodau er mwyn sicrhau nad oes unrhyw orgyffwrdd na dyblygu. Ni ddatgelodd ein hadolygiad o agenda'r Panel Gweithredol ac agenda'r Pwyllgor Archwilio unrhyw ddyblygu na gorgyffwrdd. Roedd swyddogion ac aelodau a holwyd gennym o'r farn bod y trefniadau'n gweithio'n dda ac nad oedd unrhyw ddyblygu na gorgyffwrdd. Awgrymwn y dylai'r Awdurdod Tân adolygu a diweddaru cylch gorchwyl y ddau bwyllgor hyn er mwyn adlewyrchu eu rolau mewn perthynas â Mesur Llywodraeth Leol 2009.
2. Sicrhau bod yr ystod gyfredol o feddalwedd cyflwyno adroddiadau yn arwain at broses gwneud penderfyniadau gadarn yn y tymor canolig i'r hirdymor.	Gwnaed cynnydd i ehangu ystod y data sydd ar gael i reolwyr drwy ddatblygu trefniadau cofnodi o'r systemau RMS ac IRS. Gwneir defnydd cynyddol o'r data drwy'r sefydliad i helpu i wneud penderfyniadau. Ar hyn o bryd rydym yn adolygu'r trefniadau rheoli gwybodaeth fel rhan o astudiaeth thema gan Swyddfa Archwilio Cymru, a byddwn yn darparu rhagor o wybodaeth am hyn yn ein Hasesiad Gwella Blynyddol yn ddiweddarach yn y flwyddyn. Nid oes unrhyw gynlluniau ar y gweill ar hyn o bryd i ddatblygu'r defnydd o system Ffynnon ymhellach.

Cynigion ar gyfer gwella	Cynnydd
3. Adolygu pa brosesau busnes a fydd o'r cymorth mwyaf wrth gyflawni'r prosiectau arfaethedig yn llwyddiannus.	Dros y flwyddyn ddiwethaf bu'r Awdurdod yn ystyried y prosesau sydd eu hangen i gyflawni'r prosiectau arfaethedig yn llwyddiannus. Mae wedi dwyn ynghyd nifer o adolygiadau sydd wedi ystyried trefniadau o ran sicrhau digon o swyddogion, trefniadau hyfforddiant ac argymhellion o adolygiadau allanol (megis Adroddiad HSE) a rhoddodd broses ailstrwythuro ar waith ym mis Ebrill 2011. Cynhaliwyd y gwaith ailstrwythuro i gyflawni arbedion ariannol yn ogystal â chreu gwell trefniadau cyflenwi a darparu drwy adroddiadau ac atebolrwydd cliriach. Mae'n rhy gynnar i ddweud a yw wedi cyflawni ei amcan a byddwn yn parhau i wneud gwaith dilynol yn y dyfodol ar sut y mae'r newidiadau yn effeithio ar brosesau darparu gwasanaethau. Mae adolygiad o brosesau gweinyddu yn mynd rhagddo er mwyn adolygu'r ffordd orau o gefnogi'r strwythur diwygiedig. Cyflwynwyd templedi Cynllunio Busnes newydd a phrosesau adolygu cysylltiedig ar gyfer 2011-12 i atgyfnerthu atebolrwydd a sicrhau y cyflawnir camau gweithredu. Mae'r Prif Swyddogion yn cynnal cyfarfodydd rheolaidd â'r rheolwyr prosiect enwebedig i fonitro cynnydd o ran cyflawni camau gweithredu'r Cynlluniau Busnes. Nid yw trefniadau cofnodi gwybodaeth am berfformiad wedi'u strwythuro i adrodd ar gynnydd o ran cyflawni'r Amcanion Gwella, ond mae cynlluniau ar y gweill i adolygu a chadarnhau'r mesurau i gefnogi Amcanion Gwella 2011-12 ynghyd â'r trefniadau monitro erbyn mis Medi 2011. Byddwn yn parhau i wneud gwaith dilynol yn y dyfodol ar sut y mae'r newidiadau yn effeithio ar brosesau darparu gwasanaethau.

Cynigion ar gyfer gwella	Cynnydd
4. Llunio cynllun tymor canolig i sicrhau cytundeb ar gyfeiriad polisi cyffredinol a'r adnoddau sy'n ofynnol i'w gyflawni.	Nid oes gan yr Awdurdod gynllun ariannol tymor canolig ffurfiol ond roedd ganddo drefniadau ar waith i bennu ei gyllideb ar gyfer 2011-12 a hefyd i ragweld y gyllideb am y ddwy flynedd ganlynol. Sefydlwyd Gweithgor Cyllideb i ystyried yr holl opsiynau o ran ariannu a gwasanaethau er mwyn cau'r bwlch ariannu. Lluniwyd llyfr Opsiynau ar gyfer Lleihau'r Gyllideb a nododd feysydd lle y gellid gwneud arbedion. Mae'r Awdurdod yn cydnabod yr angen i ddatblygu trefniadau cynllunio tymor hwy, sy'n fwy ffurfiol. Bu'r Gweithgor Lleihau Risg yn gweithio i ddatblygu strategaeth ariannol tymor canolig ac mae'n gobeithio ei chyflwyno i'r Awdurdod Tân ei mabwysiadu yn hydref 2011. Byddwn yn parhau i fonitro a chyflwyno adroddiadau ar gynnydd yr Awdurdod wrth ddatblygu ei ddull cynllunio ariannol tymor canolig.